

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอเมือง
จังหวัดศรีสะเกษ

Factors affecting stress at Working of Village Health Volunteers in Mueang district Sisaket
province

ดลชย เลิศวิจิตรอนันต์^{1*} นัฐติยา แทนทอง^{1*} วรณนา วรรมศรี²

¹คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา 99 หมู่ 6 โพธิ์ อำเภอ เมืองศรีสะเกษ 33000

²คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 123 หมู่ 16 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002

Email: wannasee2538@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความเครียดในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัด ศรีสะเกษ จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียด ได้แก่ ด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ด้านสภาพการปฏิบัติงาน ด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน และด้านการควบคุมงาน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่ มากที่สุดคือ ด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา คือ ด้านสภาพการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 67.14 ด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 65.70 และด้านการควบคุมงาน ร้อยละ 61.42 ตามลำดับ ปัจจัยด้านสถานภาพ ($r = -0.310$ และรายได้ ($r = -0.248$) มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน ปัจจัยด้านภาระงาน ($r = 0.254$) มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดด้านการควบคุมงาน ปัจจัยด้านสถานภาพ ($r = -0.306$) และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน อสม. ($r = 0.294$) มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรหาวิธีการลดความเครียดจากการปฏิบัติงานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันการเกิดภาวะความเครียดในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: ความเครียด ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียด อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

Abstracts

Descriptive research to study the level of stress in work and factors related to the level of stress in village health volunteers (VHV), Mueang district, Sisaket province, 70 people. The tools used to collect data are Stress Factors Questionnaire, got a confidence value of 0.80 Pearson product moment correlation coefficient statistics were used to analyze the data.

The results of the study Most of the village health volunteers stressed about supporting from health workers, operating conditions peer Supporting and job controlling at the highest level of 90.00 %, 67.14%, 65.70% and 61.42% respectively Marital Status ($r = -0.310$) and household income ($r = -0.248$) were associated with of stress levels peer support. Workload ($r = 0.254$) was related to job stress level controlling of Marital status ($r = -0.306$) and duration of work ($r=0.294$) were related to stress level of supporting from health workers. statistically significant level of 0.05

Therefore, Health workers should find appropriate measures to reduce the stress of village health volunteers to prevent the occurrence of stress in workplace.

Keywords: Stress, Factors affecting stress and Village health volunteers

บทนำ

จากสถานการณ์ปลายปี พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2563 จากการสำรวจข้อมูลพบปัญหาความเครียด จากการรับบริการปรึกษาปัญหาสุขภาพจิตผ่านทางโทรศัพท์สายด่วน 1323 พบปัญหาความเครียดวิตกกังวลมากเป็นอันดับหนึ่ง ร้อยละ 51.26 ปัญหาความรัก ร้อยละ 21.39 ปัญหาภาวะซึมเศร้า ร้อยละ 9.82 (กรมสุขภาพจิต, 2563) สาเหตุมาจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อโคโรนาไวรัสของที่ระบาดในประเทศไทย จากกรณีผู้ติดเชื้อรายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งกรณีผู้ต้องขังชาย ซึ่งเป็นดีเจติดเชื้อมากในประเทศ หรือชาวเกาหลีติดเชื้อมากจากไทยกระทั่งล่าสุดชายไทยสองรายและชายชาวญี่ปุ่นหนึ่งราย ผลเลือดเป็นบวกหลังเพิ่งเดินทางไปถึงญี่ปุ่น รวมไปถึงนักฟุตบอลต่างชาติทีมบุรีรัมย์ยูไนเต็ด ตรวจพบเชื้อหลังจากออกจากสถานที่กักกันโรค (ไทยรัฐ, 2563) นั้นจึงให้บุคลากรทางการแพทย์ต้องทำงานหนักมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการคัดกรองโรค ตรวจสอบ และรักษาผู้ที่ติดเชื้อทำให้เกิดความกดดันกับงานที่ทำเพราะกลัวติดเชื้อในการระบาดของเชื้อไวรัสชนิดนี้ (กรุงเทพธุรกิจ, 2556) กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการสำรวจความเครียดของบุคลากรทางสาธารณสุขระหว่างที่มีการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 จากการสำรวจครั้งแรก จำนวนผู้ที่มีความเครียดมากและมากที่สุด ร้อยละ 6.40 ต่อมาครั้งที่สองเพิ่มเป็น ร้อยละ 7.90 และครั้งที่สามเพิ่มเป็น ร้อยละ 9.40 (กรมสุขภาพจิต, 2563) การระบาดของเชื้อไวรัสชนิดนี้ระบาดมายังจังหวัดศรีสะเกษ ทำให้บุคลากรทางการแพทย์อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต้องปฏิบัติหน้าที่ในการสำรวจตรวจสอบประชาชนในหมู่บ้านเพื่อเฝ้าระวังและป้องกันการระบาดโรคติดต่อไวรัสโควิด-19 (หน่วยงานไอเอ็นเอ็น, 2563)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชุมชน โดยมีหน้าที่นำความรู้ด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย การสื่อสารสาธารณสุข การแนะนำเผยแพร่ความรู้การวางแผนและการประสานงานกิจกรรมพัฒนาสาธารณสุข การส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวังโรค การช่วยเหลือและรักษาพยาบาลขั้นต้น (โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์,

2560) จากการสำรวจข้อมูล อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่ามีกลุ่มเสี่ยงผู้ป่วยพักอาศัยอยู่ที่โรงพยาบาลศรีสะเกษ จำนวน 7 ราย ผู้ป่วยรายที่ 7 มีภรรยาทำงานอยู่สถานบริการ กลับมาจากจังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยงไปตรวจพบว่า ติดเชื้อจึงแจ้งให้สามีไปตรวจก็พบว่าติดเชื้อด้วย แต่เป็นการติดเชื้อมาจากที่อื่น หลังจากการลงไปสอบถามพูดคุยกับชาวบ้านตำบลโพธิ์เนาว์ จึงได้ทราบว่าสองสามีภรรยาอาศัยอยู่ที่นี้ (มติชน, 2563)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เขตตำบลโพธิ์เนาว์ ตำบลโพธิ์และตำบลหนองแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งสองตำบลเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุ เพื่อเป็นแนวทางในการลดความเครียดในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รวมทั้งช่วยให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างคืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ทำงานใน ตำบลโพธิ์ ตำบลโพธิ์เนาว์ ตำบลหนองแก้ว ผู้วิจัยได้คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากรขนาดเล็ก ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 70 คน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ระยะเวลาในการเข้าอบรม รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ภาระงาน โรคประจำตัว แบบสอบถามนี้เป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด แบบตรวจสอบรายการเป็นข้อความเต็ม จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ก่อความเครียดในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน สภาพการปฏิบัติงาน การควบคุมงานและการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 40 ข้อ ลักษณะของคำตอบเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (วัชรินทร์ คำมะภา, 2559)

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลโดยการให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวน 70 คน กรอกแบบสอบถามทั้งสองส่วน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัย (ค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุด) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับปัจจัยที่ก่อความเครียด โดยใช้การทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P -value) ที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษา

ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ระดับความเครียดของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ระยะเวลาในการเข้าอบรม รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ภาระงาน โรคประจำตัว แบบสอบถามนี้เป็นแบบปลายปิดและปลายเปิดแบบตรวจสอบรายการเป็นข้อความเต็ม จำนวน 9 ข้อ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 70 คน

พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 84.30 อายุเฉลี่ย 48.53 ± 10.13 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 40.00 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอสม. เฉลี่ย 12.09 ± 9.05 ปี สถานภาพสมรส ร้อยละ 81.43 รายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 6,866 บาท/เดือน ร้อยละ 84.29 ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 78.57 ระยะเวลาในการเข้าอบรม อสม. จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 1 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 82.90 ภาระงานงานเบา ร้อยละ 50.00 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ระดับความเครียดของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

2.1 ปัจจัยก่อความเครียดด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยก่อความเครียดด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 70 คน (ตารางที่ 4.1) พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความเครียดด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 65.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ เมื่อได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนร่วมงานรู้สึกรื่นเริงใจสบายใจ (คะแนนเฉลี่ย 4.54 ± 0.58) รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน (คะแนนเฉลี่ย 4.53 ± 0.67) สามารถพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานได้ทุกระดับ (คะแนนเฉลี่ย 4.50 ± 0.65) ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนร่วมงาน ทำให้มีความรู้ความ

เข้าใจงานมากยิ่งขึ้น (คะแนนเฉลี่ย 4.47 ± 0.60) รู้สึกว่ามีความสุขกับการได้รับการยอมรับและให้ความสนใจจากเพื่อน

ร่วมงานทั้งในที่ทำงานและต่างหน่วยงาน (คะแนนเฉลี่ย 4.46 ± 1.01) รู้สึกยินดีเมื่อได้รับคำชื่นชมจากเพื่อนร่วมงาน

ตารางที่ 4.1 ระดับปัจจัยก่อความเครียดด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานของ อสม. (n=70)

ระดับความเครียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับน้อย (คะแนนระหว่าง 1.81-2.60)	4	5.70
ระดับปานกลาง (คะแนนระหว่าง 2.61-3.40)	4	5.70
ระดับมาก (คะแนนระหว่าง 3.41-4.20)	16	22.90
ระดับมากที่สุด (คะแนนระหว่าง 4.21-5.00)	46	65.70

(คะแนนเฉลี่ย 4.31 ± 0.84) รองลงมาคือ ระดับมาก ร้อยละ 22.90 คือ รู้สึกพอใจเมื่อทำงานกับเพื่อนร่วมงาน (คะแนนเฉลี่ย 4.04 ± 0.43) การทำงานนั้นขาดเพื่อนร่วมงานที่รู้ใจไม่ได้ (คะแนนเฉลี่ย 4.03 ± 1.01) และระดับปานกลาง ร้อยละ

2.2 ปัจจัยก่อความเครียดด้านสภาพการปฏิบัติงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยก่อความเครียดด้านสภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 70 คน (ตารางที่ 4.6 และ 4.7) พบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความเครียดด้านสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 67.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การปฏิบัติงานคือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน/หมู่บ้านให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (คะแนนเฉลี่ย 4.60 ± 0.73) เมื่อปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบ คนในชุมชนต่างให้ความร่วมมือโดยไม่มีปัญหาขัดแย้งในพื้นที่ และคนในชุมชน (คะแนนเฉลี่ย 4.59 ± 0.60) พอใจกับการทำงานที่เป็นอยู่ (คะแนนเฉลี่ย 4.56 ± 0.75) หากมีการอบรมจากหน่วยงานจะไม่ขาดการอบรมถ้าไม่จำเป็น (คะแนนเฉลี่ย 4.46 ± 0.87) ต้นตัวหรือเตรียมพร้อมกับการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นเสมอ (คะแนนเฉลี่ย 4.36 ± 0.76) ทำงานตรงตามเวลาที่ได้รับการมอบหมาย (คะแนนเฉลี่ย 4.34 ± 0.73) สามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่นทุกครั้ง (คะแนนเฉลี่ย 4.33 ± 0.73) รองลงมาคือระดับปานกลาง ร้อยละ 28.57 คืองานที่ทำเป็นงานที่ทำได้ยาก (ไม่สามารถทำคนเดียวได้) (คะแนนเฉลี่ย 3.40 ± 1.37) รู้สึกท้อแท้เมื่อได้รับมอบหมายงาน เนื่องจากไม่มีความเข้าใจ

5.70 คือ รู้สึกทำงานได้ลำบาก เมื่อต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น (คะแนนเฉลี่ย 2.61 ± 1.58) และระดับน้อย ร้อยละ 5.70 มีการถกเถียงเพื่อเอาชนะเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงาน (คะแนนเฉลี่ย 2.31 ± 1.44) ตามลำดับ

ในงานที่ได้รับ (คะแนนเฉลี่ย 2.64 ± 1.47) และระดับมาก ร้อยละ 4.29 คือ เมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน ตระหนักรู้ได้อย่างชัดเจนว่าจะมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นต่อไป คะแนนเฉลี่ย (4.11 ± 0.75) ตามลำดับ

2.3 ปัจจัยก่อความเครียดด้านการควบคุมงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยก่อความเครียดด้านการควบคุมงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 70 คน (ตารางที่ 4.9 และ 4.10) พบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความเครียดด้านการควบคุมงานอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 61.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ สามารถประเมินการปฏิบัติงานในกลุ่มได้ (คะแนนเฉลี่ย 4.17 ± 0.65) งานมีการปรับปรุงแก้ไขเมื่องานไม่ถึงเป้าหมาย (คะแนนเฉลี่ย 3.83 ± 1.11) การควบคุมงานเป็นที่เข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติ (การแนะนำวิธีป้องกันพื้นที่เสี่ยงก่อพาหะนำโรคจากยุงลาย) (คะแนนเฉลี่ย 3.67 ± 0.73) รองลงมาคือ ระดับมาก ร้อยละ 34.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ เพื่อนที่ปฏิบัติงานในกลุ่มสามารถนำผลการควบคุมงานไปสู่เป้าหมาย (คะแนนเฉลี่ย 4.40 ± 0.71) ควบคุมงานอย่างมีความสุขทุกครั้ง โดยไม่มีความขัดแย้งกับหน่วยงาน (คะแนนเฉลี่ย 4.39 ± 0.74) งานที่ควบคุมเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

(คะแนนเฉลี่ย 4.33 ± 0.73) เมื่อมีคนทำงานผิดพลาดสามารถควบคุมงานไปสู่การแก้ไขที่ถูกต้องได้ (คะแนนเฉลี่ย 4.30 ± 0.72) สามารถระบุข้อบกพร่องได้อย่างชัดเจนในการทำงาน (คะแนนเฉลี่ย 4.23 ± 0.66) ควบคุมงานได้ตามขั้นตอนที่กำหนด (คะแนนเฉลี่ย 4.21 ± 0.73) และระดับปานกลาง ร้อยละ 4.29 คือ ควบคุมงานด้วยความยากลำบาก (คะแนนเฉลี่ย 2.70 ± 1.47) ตามลำดับ

2.4 ปัจจัยก่อความเครียดด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยก่อความเครียดด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 70 คน พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความเครียดด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 90.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การอบรมให้ข้อมูลข่าวสารเป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน (คะแนนเฉลี่ย 4.76 ± 0.43) เจ้าหน้าที่ที่มีการนัดวันเวลาสถานที่ในการอบรมที่ชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 4.71 ± 0.64) ปฏิสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่เป็นมิตรกับ อสม. (คะแนนเฉลี่ย 4.66 ± 0.61) มีการพูดคุยที่เป็นกันเองระหว่างเจ้าหน้าที่กับ อสม. (คะแนนเฉลี่ย 4.63 ± 0.64) เมื่อทำงานเสร็จตามเป้าหมายที่วางไว้จะมีคำติชมจากเจ้าหน้าที่เพื่อเป็นกำลังใจ (คะแนนเฉลี่ย 4.61 ± 0.57) เจ้าหน้าที่มีการอบรมให้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย (คะแนนเฉลี่ย 4.59 ± 0.69) การทำงานร่วมกันทั้งสองฝ่ายเป็นไปอย่างราบรื่น (คะแนนเฉลี่ย 4.51 ± 0.75) มีการสนับสนุนจากงบประมาณมาให้ อสม. ใช้ทำกิจกรรมเสมอ (คะแนนเฉลี่ย 4.29 ± 0.80) เจ้าหน้าที่มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน อสม. ดีเด่นทุกปี (คะแนนเฉลี่ย 4.21 ± 0.99) รองลงมาคือระดับน้อย ร้อยละ 10.00 คือ มีการสื่อสารที่ไม่ชัดเจนระหว่างเจ้าหน้าที่กับ อสม. (คะแนนเฉลี่ย 2.60 ± 1.70) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยก่อความเครียดในการ

ปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 70 คน พบว่า ปัจจัยด้านสถานภาพ ($r = -0.310, P\text{-value} = 0.009$) และรายได้ ($r = -0.248, P\text{-value} = 0.038$) มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน ปัจจัยด้านภาระงาน ($r = 0.254, P\text{-value} = 0.034$) มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดด้านการควบคุมงาน ปัจจัยด้านสถานภาพ ($r = -0.306, P\text{-value} = 0.010$) และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน อสม. ($r = 0.294, P\text{-value} = 0.014$) มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 70 คน ศึกษาความเครียดในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามผลการศึกษาระดับปัจจัยก่อความเครียด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.12 ± 0.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบ ด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.35 ± 0.78) ด้านสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.13 ± 0.87) ด้านการควบคุมงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02 ± 0.83) และด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98 ± 0.84) ตามลำดับ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน อสม. และสถานภาพ มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิชรินทร์ คำมะภา (2559) ศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความเครียดจากการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เขตตำบลยอดแกง อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวนทั้งสิ้น 184 คน ใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย การทดสอบสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ความเครียดจากการปฏิบัติงานพบว่า มีความเครียดจากการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.17 เนื่องจากการปฏิบัติงานไม่ได้ปฏิบัติทุกวันและงานของอสม.นั้นก็ได้เป็นอาชีพหลักในการทำงาน ด้านการควบคุมงานอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.90 เมื่อทำงานกับคนหนุ่มมากความคิดย่อมต่างกัน ทำให้การทำงานร่วมกันเป็นไปได้ด้วยความยากลำบากในบางครั้ง ด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.98 การอำนวยความสะดวกในเรื่องบางเรื่อง เช่น ด้านงบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือ หรือการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน และไม่พร้อมเพียงก็เป็นปัญหาที่ทำให้การทำงานร่วมกันไม่ราบรื่น และด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 4.12 เนื่องจากการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียด จึงควรมีการพูดคุยเสนอแนะแนวทางในการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับอสม.ในพื้นที่ เพื่อให้การทำงานของอสม.มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1.1 ควรพูดคุยกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเกี่ยวกับปัญหาในการขาดเครื่องมืออุปกรณ์หรืองบประมาณที่ใช้ในการทำงาน เพื่อจะอำนวยความสะดวกในการทำงานและลดความเครียดในเรื่องการขาดแคลนเครื่องมือหรืออุปกรณ์งบประมาณ ที่ไม่พร้อมเพียง

1.2 ควรหากิจกรรมละลายพฤติกรรมให้กับอสม. ได้ร่วมกันทำ เพื่อช่วยให้เกิดความสามัคคีภายในหมู่คณะทั้งเพื่อลดความเครียดในการขัดแย้งการทำงานภายในทีม

1.3 ควรมีการจัดตั้งเหตุของปัญหาที่ทำให้เกิดความขัดแย้งหรือไม่สบายใจในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างอสม. กับ อสม. ให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน และสามารถดำเนินงานได้ตามแบบแผนที่วางไว้ตั้งแต่ต้นจนบรรลุเป้าหมาย

1.4 ด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน

1) เปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานในทีมเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาหรือการทำงานให้มีความราบรื่น

2) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานในทีมโดยการพูดคุย ออกความคิดเห็นร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

3) เมื่อไม่เข้าใจกับงานที่ทำ ควรปรึกษาเพื่อนในทีมทันทีเพื่อร่วมกันออกความคิดเห็นเพื่อนการทำงานจะได้ไม่เกิดข้อผิดพลาด

4) ปฏิบัติตนเป็น อสม. ที่ดีเพื่อภาพลักษณ์ที่ดีในทีมและภายนอก

5) ให้กำลังใจหรือคำชมเมื่อเพื่อนร่วมทีมปฏิบัติงานจนสำเร็จจุล่งเพื่อเป็นกำลังใจในการทำงานอสม. ต่อไป

3.1.5 ด้านสภาพการปฏิบัติงาน

1) การเป็นอสม. ต้องเกิดจากความยินยอมที่จะเสียสละในการปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวม

2) การใช้คำพูดของอสม. จะต้องเป็นการพูดโน้มน้าวใจให้คนในชุมชนปฏิบัติตามอย่างไม่มีความขัดแย้งซึ่งกันและกัน

3) อสม. ต้องมีการตื่นตัว เตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันท่วงที เพื่อการแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงทีและรวดเร็ว

4) การสร้างความสามัคคีในทีมอสม. เป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อนให้ถึงเป้าหมาย

3.1.6 ด้านการควบคุมงาน

1) หัวหน้าในกลุ่มอสม. จะต้องมีการอธิบายงานให้คนในทีมเข้าใจก่อนการลงมือปฏิบัติงานทุกครั้งเพื่อป้องกันการงานที่ผิดพลาด

2) หัวหน้าในทีมอสม. จะต้องรับฟังความคิดเห็นของคนในทีมเพื่อลดความขัดแย้งในกลุ่มและหน่วยงาน

3) หัวหน้าทีมอสม. จะต้องควบคุมงานในทีมของตนให้ไปสู่เป้าหมาย

4) หัวหน้าอสม. ในทีมสามารถแก้ไข
ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีไหวพริบเมื่อเกิดข้อผิดพลาดใน
การทำงานในทีม

3.1.7 ด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่
สาธารณสุข

1) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรมีการสื่อสารที่
ชัดเจนแก่อสม.

2) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขต้องเผยแพร่ข้อมูล
ใหม่ ๆ ให้ทันตามสถานการณ์แก่อสม.

3) เมื่อมี อสม. ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีตาม
เป้าหมาย ควรมีการให้รางวัล หรือเกียรติบัตร เพื่อเป็น
กำลังใจให้กับ อสม. ในการปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมต่อไป

4) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรจัดสรร เรื่อง
งบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือในการใช้แก่ อสม. ให้มีความ
เพียงพอ

5) การทำงานร่วมกันระหว่าง อสม. กับ
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
เพื่อการทำงานร่วมกันที่ราบรื่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิธีการจัดการความเครียดของ
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอเมือง
จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบความเครียดตามแต่
ละช่วงกลุ่มอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
(อสม.)

เอกสารอ้างอิง

1. กรมสุขภาพจิต. (2563). ข้อมูลความเครียดใน
สังคมไทย. ค้นเมื่อ 27 กันยายน 2563.
2. กรุงเทพธุรกิจ. (2556). การทำงานของบุคลากรทาง
การแพทย์กับเชื้อโควิด – 19. ค้นเมื่อ 27 กันยายน
2563.
3. โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2563). บทบาทหน้าที่ของ
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. ค้นเมื่อ 27
กันยายน 2563.

4. ไทยรัฐ. (2563). นักฟุตบอลสโมสรบุรีรัมย์ติดโควิด.
ค้นเมื่อ 27 กันยายน 2563.

5. มติชน. (2563). กลุ่มเสี่ยงที่พักรักษาตัวที่โรงพยาบาล
ศรีสะเกษ. ค้นเมื่อ 27 กันยายน 2563.

6. วชิรินทร์ คำมะภา ชัยธัช จันทร์สมุด และลำพูน
เสนาว้าง. (2559). ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อ
ความเครียดจากการปฏิบัติงานของอสม. ค้นเมื่อ 18
สิงหาคม 2563.

7. วิกีพีเดีย. (2558). สาธารณสุขมูลฐาน. ค้นเมื่อ 13
กันยายน 2563.

8. หน่วยงานไอเอ็นเอ็น. (2563). การระบาดของเชื้อ
ไวรัสโควิดในจังหวัดศรีสะเกษ. ค้นเมื่อ 27 กันยายน
2563.

